

การพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษและมีภาวะชักขณะคลอด : กรณีศึกษาเปรียบเทียบ ๒ ราย

Nursing care of mothers with severe pre-eclampsia and eclampsia

นางทองสี อ่อนทุม พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

Email : thongsieo80@gmail.com

งานการพยาบาลผู้คลอด โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย จ.ศรีสะเกษ

บทนำ : ภาวะความดันโลหิตสูงระหว่างตั้งครรภ์ เป็นภาวะแทรกซ้อนทางอายุรกรรมที่เกิดขึ้นกับหญิงตั้งครรภ์ และเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตของมารดาและทารกเป็นอันดับ ๓ ของ ประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ ๒.๑ รองจากการเสียชีวิตและติดเชื้อ จากการศึกษาข้อมูลของโรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ในปี ๒๕๖๖-๒๕๖๘ พบอัตราการภาวะครรภ์เป็นพิษรุนแรงร้อยละ ๑.๘๕ , ๑.๔๒ และ ๒.๒๔ แนวโน้มสูงขึ้น ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และ พบอัตราการเกิดการเกิดภาวะชัก ๑ รายในปี ๒๕๖๘ งานการพยาบาลผู้คลอด ได้เห็นความสำคัญในการให้การพยาบาลภาวะครรภ์เป็นพิษและป้องกันการเกิดภาวะชักเพื่อลดความรุนแรงของโรค จึงได้นำมาเป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอุบัติการณ์และลักษณะหญิงตั้งครรภ์ภาวะครรภ์เป็นพิษที่มีภาวะชักและมารับการรักษาในโรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย

วิธีการดำเนินงาน เลือกรายกรณีศึกษา ๒ ราย ที่เข้ารับการคลอดที่โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย จากจำนวนมารดาคลอดที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ผลการดำเนินงาน กรณีศึกษาที่ ๑ ตั้งครรภ์แรก ขณะตั้งครรภ์ความดันโลหิตปกติ พบความดันโลหิตสูงขณะแบ่งคลอดและมีภาวะ Eclampsia ทำให้ทารกแรกเกิดมีภาวะ severe birth asphyxia กรณีที่ ๒ ขณะตั้งครรภ์มีภาวะความดันโลหิตสูงได้ยาASAเพื่อป้องกันครรภ์เป็นพิษรุนแรง คลอดโดยการผ่าตัดเนื่องจากทารกท่าก้น หลังผ่าตัดคลอดมีภาวะ severe preeclampsia ทารกคลอดไม่มีภาวะขาดออกซิเจน ทั้ง ๒ กรณีศึกษา ได้ Mgso4 เพื่อป้องกันการชัก บทบาทของพยาบาลห้องคลอดต้องมีความเชี่ยวชาญในการประเมิน การจัดการอย่างทันท่วงที การเฝ้าระวัง Early warning signs การดูแลภาวะวิกฤตและ การบริหารยาแมกนีเซียมซัลเฟต (MgSO4) อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ทั้ง ๒ กรณีศึกษาได้รับการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ทำให้ภาวะสุขภาพดีขึ้นตามลำดับสามารถจำหน่ายได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนจากครรภ์เป็นพิษ และภาวะแทรกซ้อนจากการให้ยา ทั้ง ๒ กรณีศึกษา

สรุปผล การเฝ้าระวังภาวะครรภ์เป็นพิษ การคัดกรองตั้งแต่ฝากครรภ์ รวมถึงการเฝ้าระวังในระยะคลอด การพิจารณาการช่วยคลอดมีความสำคัญ ต่อการเกิดครรภ์เป็นพิษรุนแรงและภาวะชัก การประเมิน สังเกตอาการ เฝ้าระวังการใช้ยาที่มีความเสี่ยงสูง การให้ข้อมูล วางแผนการพยาบาลให้สอดคล้องกับปัญหา ลดภาวะแทรกซ้อนและความรุนแรงของโรคได้ มารดาหลังคลอดไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน ชักซ้ำ และไม่เสียชีวิตจากภาวะชัก

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์ทางการพยาบาล เป็นแนวทางในการดูแลค้นหาความเสี่ยงตั้งแต่การ ANC การ Early warning signsตั้งแต่แรกเริ่ม วางแผนการดูแล ในการพิจารณาการช่วยคลอดด้วยสูติศาสตร์หัตถการ และเป็นแนวทางปฏิบัติการพยาบาลมารดาที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษตั้งแต่การฝากครรภ์ ,ขณะรอคลอด ,การคลอดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ ครรภ์เป็นพิษ, ภาวะชัก, การพยาบาลผู้คลอด, ภาวะแทรกซ้อนขณะคลอด